

Білоцерківський національний аграрний університет

Соціально-гуманітарний факультет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Всеукраїнського круглого столу на тему:

«АНТИКОРУПЦІЯ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»

06 грудня 2023 року

(електронне видання)

м. Біла Церква - 2023

«АНТИКОРУПЦІЯ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»: матеріали Всеукраїнського круглого столу присвячені Міжнародному дню боротьби з корупцією – м. Біла Церква: БНАУ, 2023. 73 с.

Матеріали електронного видання містять питання, що стосуються корупції, як економічного, політичного, та правового явища, та підвищення рівня доброчесності громадян на шляху до подолання корупції в державі.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників круглого столу без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

УДК 341.96

Обіюх Н.М., к.ю.н., доцент
Білоцерківський національний аграрний університет,
м. Біла Церква, Україна

ТОРГОВЕЛЬНІ СПОРИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ПИТАННЯ КОРУПЦІЇ

В публікації розглянуто правові аспекти міжнародної торгівлі в рамках діяльності Світової організації торгівлі, механізм прозорості укладення торговельних угод та антикорупційні заходи.

Ключові слова: антикорупційні заходи, Європейський Союз, механізм прозорості, міжнародна торгівля, регіональні торговельні угоди, Світова організація торгівлі.

За останні 30 років недискримінація та прозорість стали основними принципами договірної права, що застосовуються у світовій торгівлі. За останні 15 років спеціальні антикорупційні положення почали відігравати значну роль у спробах покращити правила недискримінації та прозорості торговельних режимів. Новий акцент у боротьбі з корупцією з'явився у двосторонніх і регіональних торговельних угодах, які почали виходити за рамки стандартів Світової організації торгівлі (далі – СОТ) для вирішення низки політичних питань, які не є традиційними в межах торговельних угод.

На даний час у міжнародній торгівлі за правилами СОТ існують певні проблеми. Зокрема, по-перше проблема полягає в тому, що оскільки кількість членів СОТ зростає, досягнення згоди на глобальному рівні стає все більш проблематичним. В результаті цього окремі країни намагаються протистояти правилам СОТ та укладають регіональні торговельні угоди із подальшою інтеграцією національних економік. По-друге, мінливий характер торгівлі означає, що з'являються нові бар'єри, такі як нетарифні заходи в торгівлі. Європейський Союз (далі – ЄС) став одним з ініціаторів, щоб включити питання щодо інвестицій, конкуренції та прозорості у державних закупівлях на рівні міжнародних правил торгівлі СОТ [1, с. 2]. На сьогодні регіональні торговельні угоди зазвичай включають такі сфери регулювання, як екологічні й трудові стандарти, і все частіше положення про прозорість та боротьбу з корупцією.

Механізм прозорості СОТ є засобом посилення нагляду організації за торговельними переговорами, якщо цього вимагають країни, які ведуть переговори з укладення регіональних торговельних угод. Про це держави повідомляють секретаріат СОТ до того, як угоду буде підписано.

Прозорість в міжнародній торгівлі можна розподілити на такі сфери: надання актуальної інформації, відкритий процес прийняття рішення для

перевірки з боку зацікавленої сторони, справедливість у застосуванні правил торгівлі та боротьба з корупцією.

Слід зазначити, що окремі питання боротьби з корупцією визначені в спеціальному договорі, який має назву «Угода СОТ про сприяння торгівлі» (ТФА). Угода ТФА спрямована на зменшення бар'єрів у торгівлі з особливим акцентом на посилення прозорості щодо митних процедур. За цією угодою держави-члени приймають на себе зобов'язання зменшити корупцію в портах ввезення товарів, а також угода містить положення для країн з високою економікою допомагати іншим країнам долати бар'єри в міжнародній торгівлі та впроваджувати механізми прозорості.

Стаття 131 Договору про заснування Європейського Союзу передбачає: «запроваджуючи єдиний митний союз, держави-члени мають на меті, заради спільного інтересу, сприяти гармонійному розвитку світової торгівлі, поступовому скасуванню обмежень міжнародної торгівлі та прямих іноземних інвестицій, а також знижуванню митних та інших бар'єрів» [2].

Європейський Союз все більше підтримує включення антикорупційних заходів у торговельні угоди. У 2016 році рішення Європейської Комісії з питань боротьби з корупцією визначило двосторонні торгові відносини як ключовий механізм у забезпеченні антикорупційних заходів та належному управлінні в зовнішній політиці Союзу. На даний час антикорупційні заходи та принципи прозорості є невід'ємними елементами регіональних торговельних угод, які укладаються державами ЄС з іншими країнами. Однією з вимог ЄС до торгових партнерів є вимога привести у відповідність законодавство про антикорупційну діяльність під час проведення ділових переговорів.

Попри єдині стандарти міжнародної торгівлі за правилами СОТ досить часто між партнерами виникають спори, які потребують міжнародно-правового регулювання. Одним з таких прикладів можна назвати торговельні спори за участю ЄС, що стосуються безпечності харчових продуктів, які ввозяться на територію держав-членів ЄС. Найбільш відомою є справа "ЕС Hormones" 1998 року, коли ЄС заборонив імпорт м'яса та м'ясних продуктів великої рогатої худоби, які містили шість гормонів (серед яких – естрадіол, тестостерон, прогестерон), що було визнано порушенням статті 5.1 Угоди СОТ про фітосанітарні заходи. Остаточне рішення по даній справі ухвалено 17 квітня 2014 року [3].

У 1996 році Європейський Парламент ухвалив рішення про заборону використання гормонів у тваринництві. Це стосувалось імпорту яловичини, що містить гормони. У рішенні було відзначено, що використання гормонів росту є небезпечним для тварин і людського здоров'я. Після цього було прийнято *Директиву 2003/74/ЄС*, що вносить зміни до *Директиви 96/22/ЄС* про заборону

використання у тваринницькому господарстві певних речовин, що мають гормональну або тиреостатичну дію [4].

У справі “ЕС Hormones” згадується про сильний вплив СОТ на перемовини про заборону в ЄС на імпорт яловичини з США та Канади, що містить гормони росту. Але механізми прозорості, які закладені в правилах і стандартах міжнародної торгівлі, свідчать про право учасників міжнародної торгівлі доводити свої аргументи щодо безпечності продукції, якщо це суперечить національним інтересам та не відповідає принципам, які визначені в рамках національного законодавства.

Крім того, в угодах, які укладаються за участю Європейського Союзу, не може бути жодних корупційних проявів, що може негативно вплинути на економіку держав-членів та ділову репутацію бізнес-організацій.

Список використаних джерел

1. Jenkins M., Zinnbauer D. Anti-corruption and transparency provisions in trade agreements // Transparency International. July 20, 2018. URL: <https://knowledgehub.transparency.org/assets/uploads/helpdesk/Anti-corruption-and-transparency-provisions-in-trade-agreements-2018.pdf>
2. Договір про заснування Європейської Спільноти (консолідована версія станом на 1 січня 2005 року) // Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text
3. European Communities – Measures Concerning Meat and Meat Products (Hormones) joint Communication from the European Union and the United States // World Trade Organization (April 17, 2014). URL: <https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/SS/directdoc.aspx?filename=q:/WT/DS/26-29.pdf&Open=True>
4. Directive 2003/74/EC of the European Parliament and of the Council of 22 September 2003 amending Council Directive 96/22/EC concerning the prohibition on the use in stockfarming of certain substances having a hormonal or thyrostatic action and of beta-agonists. Official Journal of the European Union. 14/10/2003. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:262:0017:0021:EN:PDF>